

Vraag van mevrouw Nahima Lanjri aan de staatssecretaris voor Sociale Zaken, Gezinnen en Personen met een handicap, belast met Beroepsrisico's, toegevoegd aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, over "beroepsherscholing" (nr. 10367) – commissie sociale zaken - 27/03/2012

10.01 Nahima Lanjri (CD&V): Mijnheer de staatssecretaris, wij hebben dit in de programmawet besproken en ik had toen al een paar vragen. Ik heb nadien nog eens mijn licht opgestoken bij de mensen op het terrein, bij de mensen van de ziekenfondsen en heb nog een aantal vragen.

Wanneer werknemers arbeidsongeschikt zijn en onderworpen zijn aan de regelgeving inzake arbeidsongevallen, beroepsziekten of de verplichte ziekteverzekering kunnen zij toegelaten worden tot een beroepsherinschakelingsprogramma. De bedoeling daarvan is om hen zo snel mogelijk opnieuw te activeren en aan het werk te zetten, rekening houdend met hun fysieke en psychische mogelijkheden en moeilijkheden.

Belangrijk daarbij is dat die werkhervatting niet mag leiden tot een verlies van inkomen, want dat zou hen niet stimuleren. Het omgekeerde gebeurt. Tijdens de duur van de herscholing heeft de arbeidsongeschikte recht op de vergoeding voor de volledige blijvende ongeschiktheid, verminderd met de voordelen in geld die werden toegestaan door de instelling waar de herscholing gebeurt en worden de kosten die verband houden met de herscholing door het Fonds voor de Beroepsziekten ten laste genomen.

De toetreding tot een integratieproject is een gemeenschappelijk initiatief van de adviserend geneesheer en de verzekerde waarbij toestemming wordt gegeven om opnieuw te gaan werken of een opleiding te volgen.

Tijdens de procedure van de beroepsopleiding geldt het wettelijk vermoeden van arbeidsongeschiktheid.

Enkele weken geleden hebben wij in de programmawet beslist het bedrag van de premie per gevolgd uur opleiding te verviervoudigen, van een naar vijf euro. Ik heb daarover al vragen gesteld. De forfaitaire som voor wie dat programma met succes heeft beëindigd, is nu verdubbeld naar 500 euro.

Mensen op het terrein wijzen mij erop dat de beroepsherscholing met die verhoogde premies een werkloosheidsval kan betekenen omdat de arbeidsongeschikten via deze weg toch een vrij hoog inkomen kunnen bekomen. Zij behouden immers hun inkomen uit arbeidsongeschiktheid en krijgen daarboven de premies per gevolgd uur en het forfaitair bedrag wanneer zij de opleiding hebben afgewerkt.

Een tweede probleem is dat men er vroeger vanuit ging dat de deelnemer van een dergelijk programma dankzij die herscholing op het einde van een traject opnieuw arbeidsgeschikt zou zijn. Recent neemt het RIZIV echter ook aan dat iemand die zijn traject heeft afgewerkt halftijds arbeidsongeschikt mag blijven.

Ten derde, er zijn in de toepassing blijkbaar heel wat verschillen van regio tot regio.

Mijnheer de staatssecretaris, ik heb de volgende vragen. Hoeveel arbeidsongeschikten maakten in 2010 en 211 gebruik van de mogelijkheid tot beroepsherscholing? Graag de cijfers en ook het procentueel cijfer ten opzichte van het totaal aantal arbeidsongeschikten per regio.

Een beroepsherscholingsprogramma dient voor het aanleren van een nieuw beroep. Hoe strikt wordt deze regeling toegepast? Geldt dat enkel voor een herscholing in de zin van een ander beroep aanleren of geldt het ook voor het opfrissen van een bestaande beroepskennis? Is er een verschillende interpretatie van regio tot regio?

Hoeveel beroepsherscholingstrajecten monden uit in volledige tewerkstelling?

Hoeveel vergoede lesuren bedraagt een herscholingsprogramma gemiddeld? Hoe lang duurt zo'n herscholingsprogramma gemiddeld, duurt dat enkele weken of enkele maanden?

Kan een arbeidsongeschikte meerdere herscholingsprogramma's gelijktijdig volgen of eventueel na mekaar, dus het ene afwerken en dan in een ander stappen, waardoor hij dus lang die extra premie en extra vergoeding per uur kan krijgen?

Wat betekent een programma met succes beëindigen? Met andere woorden, wanneer heeft iemand recht op dat forfait van 500 euro?

Wat is de begeleidende en stimulerende rol van VDAB, ACTIRIS en Forem in deze trajecten? Maken zij de keuzes? Bepalen zij wat kan en wat niet kan? Bestaan er samenwerkingsakkoorden tussen de verschillende diensten onderling, om af te stemmen wat toegelaten wordt en wat niet? Zijn zij daarin vrij?

Bestaan er samenwerkingsakkoorden tussen de arbeidsbemiddelingdiensten enerzijds en het RIZIV en de verzekeringsinstellingen anderzijds?

10.02 Staatssecretaris Philippe Courard: In antwoord op uw eerste vraag overhandig ik u een tabel met de cijfers per Gewest en per jaar. Het gaat daarbij om het aantal gerechtigden dat een beroepsherscholingstraject volgt, en het aandeel dat dit aantal vertegenwoordigt in verhouding tot het totale aantal arbeidsongeschikte personen – primaire ongeschiktheid en invaliditeit – voor het betrokken Gewest. Voor 2011 is het aantal arbeidsongeschikte personen nog niet gekend.

In antwoord op uw tweede vraag, volgens artikel 215quater van het koninklijk besluit van 3 juli 1996 is een beroepsherscholingsprogramma erop gericht geheel of gedeeltelijk de initiële arbeidsgeschiktheid van de als arbeidsongeschikt erkende gerechtigden te herstellen, of de potentiële arbeidsgeschiktheid van de gerechtigde te valoriseren met het oog op de volledige integratie van de betrokkene in een arbeidsomgeving.

De reglementering preciseert dat de beroepsherscholing onder meer “elke opleiding, begeleiding of scholing die rechtstreeks bijdraagt tot de integratie in een arbeidsomgeving” omvat. Onder bepaalde voorwaarden maakt het opfrissen van de kennis deel uit van het herstel of de valorisatie van de initiële arbeidsgeschiktheid van de gerechtigde. Deze kan met het oog op herscholing worden aangevraagd.

Alle individuele aanvragen om beroepsherscholing worden door de Hoge Commissie van de Geneeskundige Raad voor Invaliditeit onderzocht. Dit orgaan beslist over de tenlasteneming door de invaliditeitsverzekering van de kosten die voortvloeien uit een beroepsherscholingstraject. Daar de beslissing op federaal niveau wordt genomen, is er per Gewest geen verschil van interpretatie van de reglementering over de tenlasteneming van de kosten.

In antwoord op uw derde vraag overhandig ik u een tabel.

In antwoord op uw vierde vraag, daar de Hoge Commissie van de Geneeskundige Raad voor de Invaliditeit pas twee jaar bevoegd is voor beroepsherscholing zijn statistische gegevens over de duur van de opleidingen nog niet representatief.

In antwoord op uw vijfde vraag, indien het verwerven van nieuwe competenties in een domein de voortzetting van bijkomende programma's vereist, kan de Hoge Commissie onder bepaalde voorwaarden de tenlasteneming van de kosten in verband met de verschillende programma's goedkeuren. Dit zal bijvoorbeeld het geval zijn voor iemand die zich als zelfstandige wil vestigen. Hij zal een opleiding in het betrokken domein en managementcursussen volgen, zodat hij aan de vereiste voorwaarden voldoet om een activiteit als zelfstandige uit te oefenen.

In antwoord op uw zesde vraag, de eerste schriftelijke aanvraag beschrijft het hele opleidingstraject dat de gerechtigde zal volgen om nieuwe competenties te verwerven. Wanneer de gerechtigde alle in de initiële aanvraag geplande modules, jaren enzovoort heeft doorlopen en over een positieve evaluatie beschikt, of over een getuigschrift van de opleider dat hij geslaagd is, wordt aangenomen dat hij het beroepsherscholingsprogramma met succes heeft beëindigd.

Wat uw laatste vraag betreft, in 2010 hebben de verzekeringsinstellingen, de Gemeenschaps- en Gewestelijke diensten voor beroepsopleiding en arbeidsbemiddeling, de bevoegde diensten voor de herintegratie van personen met een handicap en het RIZIV een intentieverklaring tot samenwerking ondertekend. De bedoeling is een duurzaam partnerschap na te streven en concrete akkoorden te formaliseren met alle actoren. Via die samenwerking wilde het RIZIV een beleid van begeleiding en effectieve herinschakeling op de arbeidsmarkt ontwikkelen. De VDAB, ACTIRIS en Forem zijn deskundig op het gebied van beroepsopleiding en arbeidsbegeleiding: zij leveren hun expertise bij de ontwikkeling van trajecten die aan de behoeften van de betrokkenen zijn aangepast.

Tussen het RIZIV, de verzekeringsinstellingen en de Gemeenschaps- of Gewestelijke Diensten van beroepsopleiding en arbeidsbemiddeling van het betrokken Gewest worden overeenkomsten uitgewerkt om de verbintenissen uit de intentieverklaring te concretiseren. De overeenkomst met de VDAB werd ondertekend op 1 maart 2011 en deze met Forem en AWIP werd goedgekeurd door het beheerscomité van de uitkeringsverzekering voor werknemers op 21 maart 2012. De onderhandelingen met het Brussels Gewest en de Duitse Gemeenschap zijn aan de gang. Die specifieke overeenkomsten beogen de organisatie van de opleiding en de arbeidsbegeleiding van de arbeidsongeschikte gerechtigden die dit wensen.

10.03 Nahima Lanjri (CD&V): Mijnheer de staatssecretaris, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord alsook voor de cijfers die u hebt verstrekt. Ik heb nu bijkomende gegevens opgevraagd omdat ik bij de programmawet nogal wat vragen had. Ik moet helaas vaststellen

dat mijn vermoedens bevestigd worden. Ik heb indertijd de programmawet mee goedgekeurd omdat ik ervan uitging dat er actief wordt gescreend, maar als ik vandaag de cijfers bekijk dan denk ik dat wij ons vergist hebben. Ik vind dat het de bedoeling is om te zorgen dat mensen opnieuw het werk hervatten. Uit de cijfers blijkt dat van de 438 personen die in 2010 een dergelijke opleiding hebben gevolgd, er 9 personen effectief terug aan de slag zijn gegaan, dan moet ik beamen dat dit een werkloosheidsval is.

Ik gun iedereen een leefloon of een minimum aan uitkering, ook mensen met een handicap. Deze premie, dient er eigenlijk toe om een opleiding te volgen, maar als die opleiding uiteindelijk niet resulteert in tewerkstelling, al is die maar deeltijds, dan kunnen wij niet spreken van een succes. Een resultaat van 9 op 438 personen is een ramp.

Mijnheer de staatssecretaris, ik verzoek u deze maatregel opnieuw te bekijken. Die maatregel is nu goedgekeurd, maar het wordt hoog tijd dat u die opnieuw evalueert en echt bekijkt hoe die mensen wel kunnen worden geactiveerd. Het gaat mij niet enkel over de centen, het gaat mij over ervoor zorgen hoe men mensen deel kan laten uitmaken van de samenleving door ze inderdaad een economische activiteit aan te bieden. Een opleiding volgen puur om een opleiding te volgen om daarna opnieuw een opleiding te volgen is een straatje zonder einde. Ik weet van heel veel mensen die niet gehandicapt zijn die dit doen, laat staan dan ook nog mensen met een handicap. Wij moeten er dus voor zorgen dat mensen uiteindelijk er niet in vast geraken, omdat zij uiteindelijk beter af zijn door opleidingen te volgen dan te gaan werken.

Het incident is gesloten.